

Pořadové číslo pro potřeby ÚAP: 1	Město: BÍLÁ	Kód obce 563901

DOPLNĚNÍ DAT – AKTUALIZACE V ROCE 2024

V obci byl zaznamenán meziroční přírůstek počtu obyvatel mezi rok 2014 a 2015 o 24. V roce 2020 je evidentní významnější nárůst počtu obyvatel oproti předchozímu období. Nicméně v období mezi lety 2020 a 2024 došlo k nepatrnému poklesu počtu obyvatel na o 4 jednotky, viz Tab. Bílá- 1.

Tab. Bílá- 1: Přehled vývoje ukazatelů (počet obyvatel) za období 2014 až 2024

Ukazatel	2014	2015	2016	2020	2024	změna
Počet obyvatel	902	926	936	969	965	pokles

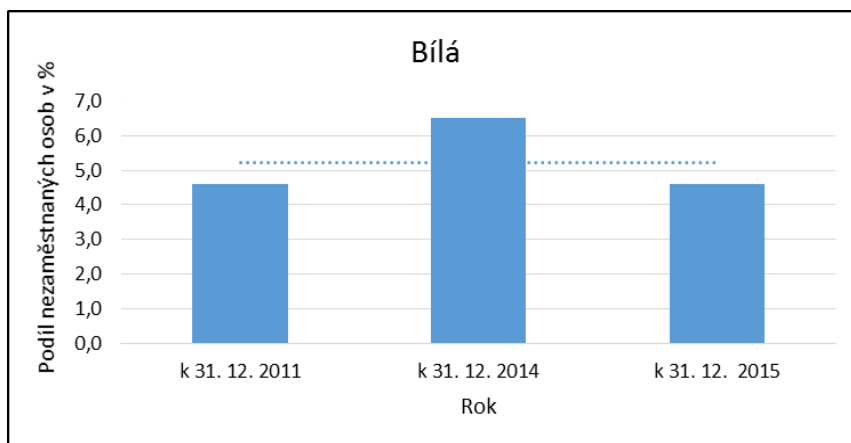
* Údaj vyhodnocován k 1. 1.

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

I. EKONOMICKÁ ZÁKLADNA

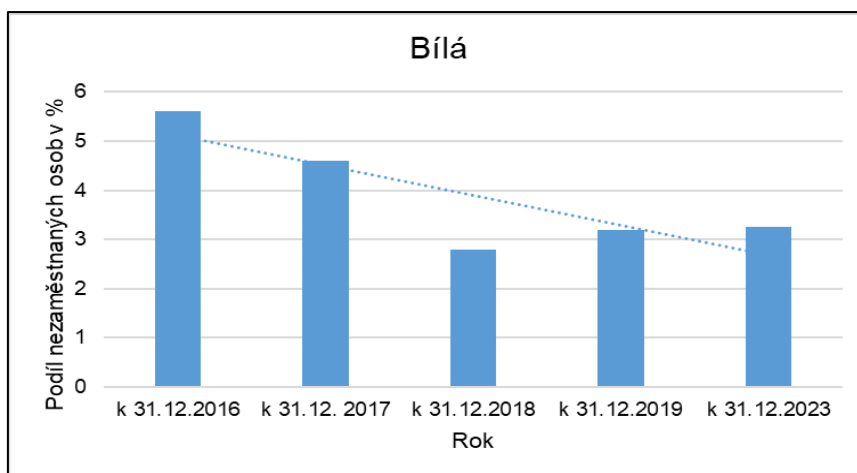
Zaměstnanost

Od roku 2012 došlo ke změně ukazatelů specifikujících problematiku zaměstnanosti na úrovni obcí, viz metodika a souhrnná zpráva (2016). Na národní úrovni (ČSÚ) je sledován od roku 2014 nový ukazatel „podíl nezaměstnaných osob“. Na základě toho je na Graf Bílá- 1 a Graf Bílá- 2 nově uveden vývoj ukazatele podílu nezaměstnaných osob v %.

Graf Bílá- 1: Vývoj podílu nezaměstnaných osob k 31.12. v letech 2011 – 2015 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

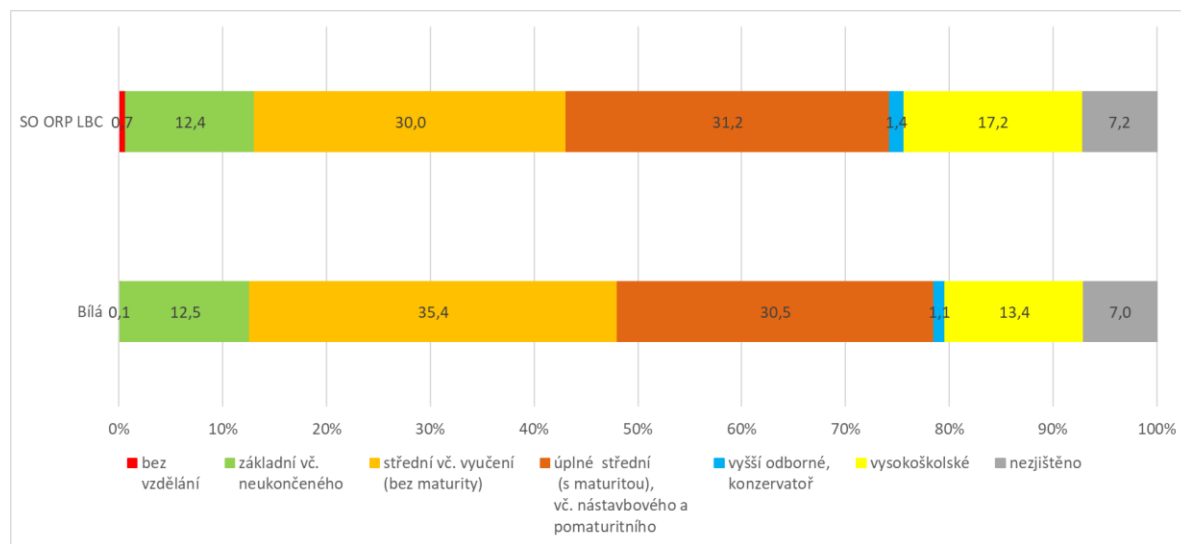
Graf Bílá- 2: Vývoj podílu nezaměstnaných osob k 31.12. v letech 2016 – 2023 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

V roce 2023 hodnoty nezaměstnanosti mírně vzrostly na 3,3 %. V celkovém pohledu lze říci, že od roku 2016 do roku 2018 došlo k výraznému zlepšení zaměstnanosti, zatímco v následujících obdobích se situace stabilizovala s mírnými výkyvy.

Vzdělanostní struktura

Při Sčítání 2021 bylo zjištěno nejvyšší dosažené vzdělání u 101 obyvatel obce 15letých a starších, tj. 13,4 %. U dalších 53 obyvatel, tj. 7 %, zjištěno nebylo. Alespoň úplné střední vzdělání s maturitou nebo vyšší vzdělání mělo v obci Bílá 45 % obyvatel. Lidé se středním vzděláním nebo vyučením bez maturity tvoří 35,4 % obyvatel obce, s úplným středním vzděláním s maturitou cca 30,5 %. Viz Graf Bílá-3.

Graf Bílá- 3: Vzdělanostní struktura obyvatel starších 15 let v roce 2021 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Graf vzdělanostní struktury obyvatel obce Bílá a SO ORP Liberec ukazuje rozdíly v úrovni vzdělání mezi těmito dvěma lokalitami na rok 2021.

Bez vzdělání: V obci Bílá je podíl obyvatel bez vzdělání (0,1 %) nižší než v SO ORP Liberec (0,7 %). To naznačuje, že Bílá má větší část populace, která má alespoň základní vzdělání.

Základní vzdělání (vč. neukončeného): V obou lokalitách je podíl obyvatel se základním vzděláním podobný – 12,5 % v obci Bílá a 12,4 % v SO ORP Liberec.

Střední vzdělání bez maturity: V obci Bílá je podíl populace se středním vzděláním bez maturity (35,4 %) o něco vyšší než v SO ORP Liberec (30,0 %). To může reflektovat vyšší orientaci na odborné vzdělání v Bílé.

Úplné střední vzdělání (s maturitou): V obci Bílá je podíl obyvatel s úplným středním vzděláním (30,5 %) téměř shodný s úrovní v Libereckém SO ORP (31,2 %). Tudíž v tomto ohledu se vzdělanostní struktura obou lokalit vyvažuje.

Vyšší odborné vzdělání a konzervatoř: Podíl obyvatel s vyšším odborným vzděláním v obci Bílá (1,1 %) je jen mírně nižší než v SO ORP Liberec (1,4 %).

Vysokoškolské vzdělání: Šetřením byl zachycen rozdíl v podílu obyvatel s vysokoškolským vzděláním, obec Bílá má 13,4 % populace se vzděláním na této úrovni oproti 17,2 % v SO ORP Liberec. To naznačuje, že obyvatelé SO ORP Liberec mají větší příležitosti nebo zájem o vysokoškolské vzdělání.

Nezjištěno: Podíl nezjištěného vzdělání je v Bílé (7,0 %) mírně nižší než v SO ORP Liberec (7,2 %).

II. EKONOMICKÁ AKTIVITA

Dle databáze registru ekonomických subjektů (ARES) se v obci k září 2020 nacházelo 262 ekonomických subjektů. Databáze Magnus web uvádí ke stejnému období v obci existenci 265 ekonomických subjektů. Databáze Magnus web již nezobrazuje počet aktivních a neaktivních podniků,

proto je sloupec v roce 2020 prázdný. Oproti roku 2014 došlo dle obou databází k poměrně velkému nárůstu aktivních ekonomických subjektů v obci, viz Tab. Bílá- 2. Dle databáze registru ekonomických subjektů (ARES) se v obci k srpnu 2024 nacházelo 247 ekonomických subjektů. Informace o počtu aktivních a neaktivních podniků již není k roku 2024 dostupná. Lze předpokládat, že důvodem je dostupnost údaje ve vazbě na změnu v podnikatelském prostředí, která proběhla v roce 2023. Od začátku roku 2023 musejí nejen právnické ale i všechny podnikající fyzické osoby používat datovou schránku. V případě, že si ji podnikatelé k 31. 3. 2023 sami nezřídili, stát jim ji vytvořil automaticky. Na základě toho došlo v ČR celkově k poklesu počtu ekonomických subjektů.

Tab. Bílá- 2: Přehled vývoje počtu ekonomických subjektů v obci

	2010		2012		2014		2016		2020		2024
	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem
Počet ekonomických subjektů v obci	330	249	316	225	321	230	375	264	265	-	247

Zdroj: databáze MF ARES 2010, 2012, 2014, 2020, 2024; Magnus Web 2016, 2020; ČSÚ, 2024

Největší firmy působí, stejně jako v minulosti v odvětvích zemědělské výroby a zpracovatelského průmyslu. Dle počtu zaměstnanců se většinou jedná o malé a střední podniky, viz Tab. Bílá- 3. Lze konstatovat, že dvě nejvýznamnější firmy obce Agro Bílá s.r.o. a BM-Bohemiamodell, s.r.o. jsou stabilní s potenciálem růstu. V obci má dále sídlo společnost Profiltechnik alusystem s.r.o. (20 zaměstnanců), která byla založena v roce 2011 a od konce roku 2014 zaznamenala růst, jak v počtu zaměstnanců, tak i ve velikosti registrovaného kapitálu (nárůst z 200 000 Kč na 5 000 000 Kč).

Tab. Bílá- 3: Přehled firem s největším počtem zaměstnanců

HI. předmět podnikání CZ-NACE	Popis oboru	Firma	Sídlo	Počet zaměstnanců (kategorie)					Komentář ke změně k 16. 9. 2024
				2010	2014	2016	2020	2024	
015000	Smíšené hospod.	Agro Bílá, a.s.	463 43 Bílá 33	50 - 99	50 - 99	50 - 99	25 - 49	25 - 49	Beze změny
251100	Výroba kovových konstrukcí a jejich dílů	Profiltechnik alusystem s.r.o.	463 43 Bílá - Kocourov	0	20 - 24	20 - 24	25 - 49	25 - 49	Beze změny
289900	Výroba ostatních strojů pro speciální účely j. n.	BM-BOHEMIAMODELL, s.r.o.	463 43 Bílá - Vlčetín 69	6 - 9	10 - 19	10 - 19	10 - 19	10 - 19	Beze změny
561000	Stravování v restauracích, u stánků a v mobilních zařízeních	ANANDA LINE s.r.o.	463 42 Bílá – Bohdánkov 26	-	-	-	10 - 19	10 - 19	Beze změny

25110	Výroba kovových konstrukcí a jejich dílů	VYZAKO s.r.o.	463 43 Bílá	-	-	-	-	6 - 9	Evidován nárůst
27900	Výroba ostatních elektrických zařízení	Ultratech s.r.o.	463 43 Bílá - Vlčetín 85	-	-	-	-	10 - 19	Evidován nárůst

Zdroj: databáze MF ARES 2010, 2014, 2020, 2024 Magnus web 2014, 2016, 2020, webové stránky jednotlivých firem

Z dotazníkového šetření v roce 2014 byly zjištěny další významné ekonomické subjekty provozující činnost v obci, byť zde nemají sídlo. Vedením obce byla za významnou firmu v roce 2014 označena vedle subjektů Agro Bílá a.s., Bohemiamodell s.r.o. a L-PROJEKT LIBEREC, s.r.o. a Profiltechnik alusystem s.r.o. také firma fyzické osoby Jiřího Glasera KVG - kovovýroba. Sídlo uvedené firmy je podle DB ARES v Českém Dubu v Kněžičkách. V roce 2016 dotazníkové šetření neproběhlo, významné firmy z pohledu vedení obce nebyly aktualizovány. Dle databáze Magnus web zde provozuje kromě subjektů uvedených v tabulce Bílá- 3 svoji pobočku i společnost BK Technic, s.r.o., která v současné době zaměstnává 15 pracovníků.

Zemědělská výroba: Celkově má (k 31. 12. 2023) v obci evidovanou zemědělskou činností 43 subjektů (ČSÚ-VDB, 2024). Převažující právní formou podnikání je fyzická osoba bez zaměstnanců, dále zde existuje jedno družstvo - družstvo Petrašovice, a dále 3 honební společenstva. Nejvýznamnější firmou v obci v oblasti zemědělství je firma Agro Bílá, a.s., zaměstnávající 39 osob. Mezi její hlavní podnikatelské aktivity patří chov dojnic s produkcí mléka, výkrm prasat, odchov zástavových býčků a produkce zemědělských komodit jako jsou obilniny a řepka olejná. Jako vedlejší činnost provozuje např. Textilní výrobu. Zásadní změny nebyly zjištěny.

Těžba a dobývání: V blízkosti obce se nenachází žádný podnik, který by se zabýval těžbou a dobýváním.

Z hlediska významnosti zaměstnavatelů jsou v tabulce Bílá- 4 uvedeny výsledky vyhodnocení podílu ekonomických subjektů dle intervalů počtu zaměstnanců, a to v kategoriích:

- Bez zaměstnanců, nebo neuvedeno, zde je vysloven předpoklad, že daný subjekt přináší obživu alespoň jeho majiteli.
- Drobný zaměstnavatel do 10 zaměstnanců (1 – 9).
- Malý zaměstnavatel do 50 zaměstnanců (10 – 49).
- Střední zaměstnavatel do 250 zaměstnanců (50 – 250).
- Velký zaměstnavatel 250 a více zaměstnanců.

Tab. Bílá- 4: Významní zaměstnavatelé dle podílu ekonomických subjektů

Kategorie zaměstnavatele	Bílá (okres Liberec)	SO ORP Liberec	okres Liberec	Liberecký kraj	Česká republika
2013 (před změnou v r. 2023)	%	%	%	%	%
BEZ/NEUVEDENO	93,83	91,47	91,73	91,75	89,68
ZAM do 10	4,94	6,77	6,53	6,54	8,25
ZAM do 50	0,82	1,36	1,35	1,33	1,58
ZAM do 250	0,41	0,33	0,33	0,33	0,40
ZAM nad 250	0,00	0,07	0,07	0,06	0,08
DOPOČET	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Je nutné upozornit, že ČSÚ má tyto údaje ve veřejné databázi dostupné pouze před změnou roku 2023, konkrétně **za rok 2013** (novější údaje jsou dostupné pouze na úrovni SO ORP, kraje a ČR, nikoliv za jednotlivé obce). Byly proto připraveny pouze podíly v jednotlivých kategoriích. Jak vyplývá z tabulky Bílá- 4, SO ORP Liberec, okres Liberec a Liberecký kraj mají velmi podobné výsledky. Obec Bílá patří mezi 18 obcí v ORP Liberec (10. v pořadí z nich), které mají vyšší podíl ekonomických subjektů

založených „jen“ pro vlastní obživu (tj. nemají zaměstnance, nebo údaj neuvádějí), než jaký je udáván pro území ORP Liberec, okres Liberec a Liberecký kraj. Tzn., že zde obyvatelé mají komplikovanější situaci získat zaměstnání a uchylují se tak častěji k podnikání formou OSVČ.

V roce 2024, jsou dostupné pouze údaje pro níže uvedené počty ekonomických subjektů z hlediska charakteristiky právní formy podnikání:

- Obchodní společnosti (s.r.o., a.s.) = 31
- Družstva = 1
- Státní podniky = 0
- Soukromí podnikatelé (FO) podnikající dle živnostenského zákona = 157
- Zemědělští podnikatelé = 24
- Soukromí podnikatelé (FO) podnikající dle jiných zákonů = 7

Čistý peněžní příjem na obyvatele

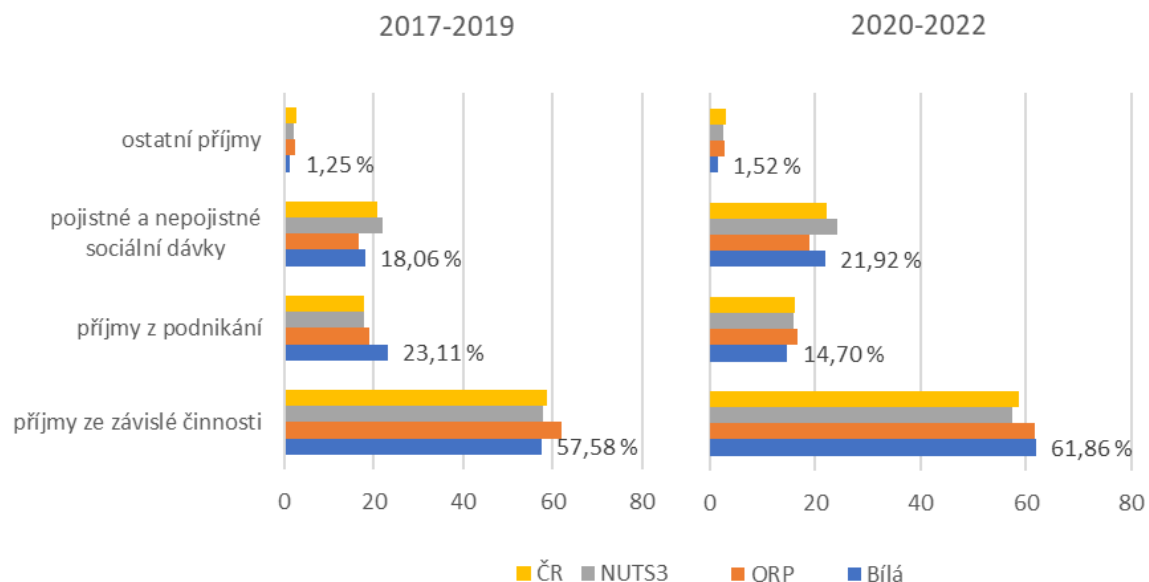
Obyvatelé v obci Bílá zaznamenali ve druhém sledovaném období v porovnání s jinými obcemi v území a vyššími územními celky relativně nízký nárůst svých čistých peněžních příjmů, a to o 8,48 %. Zatímco v prvním sledovaném období byly čisté peněžní příjmy v obci Bílá nadprůměrné v rámci ORP, NUTS3, NUTS2 a ČR, ve druhém sledovaném období dosahují pouze průměru v rámci ORP, ve srovnání s Libereckým krajem mírně zaostávají o 2,48 %, o 5,25 % nižší jsou oproti regionu Severovýchod a o 8,16 % oproti celostátnímu průměru.

Tab. Bílá- 5: Čisté peněžní příjmy přepočtené na obyvatele obce Bílá (3letý průměr)

	2017-2019	Prostorová relace	2020-2022	Prostorová relace	% změna v čase
Bílá	205 653 Kč		223 101 Kč		8,48%
SO ORP Liberec	193 385 Kč	106,34%	222 682 Kč	100,19%	-6,16%
NUTS3 Liberecký kraj	195 365 Kč	105,27%	228 764 Kč	97,52%	-7,74%
NUTS2 Severovýchod	199 194 Kč	103,24%	235 477 Kč	94,74%	-8,50%
Česká republika	204 509 Kč	100,56%	242 920 Kč	91,84%	-8,72%

Zdroj: vlastní výpočty na základě Metodiky využití Big Data pro vyhodnocení socio-ekonomické pozice obyvatel v typech území definovaných Strategií regionálního rozvoje 2021+ (certifikováno 8. 6. 2021) s využitím dat ČSSZ, MPSV, MFČR, ČSÚ a MV ČR

*Pozn. **Prostorová relace** je vyjádřena jako poměr průměrných čistých peněžních příjmů obyvatel obce vůči příjmům všech obyvatel vyšších územních celků (ORP, NUTS3, NUTS2 a ČR). Tento ukazatel vyjadřuje, o kolik jsou čisté peněžní příjmy v obci vyšší či nižší než průměr v příslušném vyšším územním celku. Poslední sloupec tabulky (% změna v čase) ukazuje: v prvním řádku procentuální tempo růstu průměrných čistých peněžních příjmů v obci mezi sledovanými obdobími; v dalších řádcích je uvedeno, o kolik je toto tempo růstu vyšší či nižší než v příslušném vyšším územním celku. Záporná hodnota znamená, že příjmy v obci rostly pomaleji, naopak kladná hodnota ukazuje, že příjmy v obci rostly rychleji než v příslušném vyšším územním celku.*

Graf Bílá- 4: Struktura příjmů obyvatel obce Bílá v prostorovém kontextu ORP/NUTS3/ČR

Zdroj: vlastní výpočty na základě Metodiky využití Big Data pro vyhodnocení socio-ekonomické pozice obyvatel v typech území definovaných Strategií regionálního rozvoje 2021+ (certifikováno 8. 6. 2021) s využitím dat ČSSZ, MPSV, MFČR, ČSÚ a MV ČR

Peněžní příjmy obyvatel obce Bílá tvoří ze 61,86 % příjmy ze závislé činnosti, ze 14,7 % příjmy z podnikání, 21,92% podíl zaznamenávají pojistné a nepojistné sociální dávky (tj. nemocenská, starobní důchody a sociální dávky), 1,52 % příjmů tvoří ostatní příjmy (z pronájmu, kapitálového majetku apod.). Struktura příjmů se oproti předcházejícímu období 2017 – 2019 **mírně změnila** ve prospěch příjmů ze závislé činnosti a pojistných a nepojistných dávek, což pravděpodobně souvisí s vyššími platbami nemocenského pojištění v období koronavirové krize. Vzhledem ke struktuře příjmů v nadřazených územních celcích (ORP/NUTS3/ČR) obec registruje **vyšší** podíl příjmů ze závislé činnosti. Celkově **podprůměrné** jsou příjmy z podnikatelské činnosti a ostatní příjmy.

III. STAV A TRENDY VE VYUŽITÍ ÚZEMÍ OBCE

V kapitole je nejprve vyhodnocen stav opuštěných provozních areálů v obci, následně je charakterizováno využití území obce.

Brownfields/Opuštěné výrobní areály a objekty

Dle Národní databáze brownfieldů (CzechInvest, 2024) a dle databáze brownfields Libereckého kraje (LK, 2024) se v obci nachází jeden objekt typu brownfield, a to výkrmna prasat Trávníček. Liberecký kraj spolu s vlastníkem Ladislavem Bláhou zde chtějí vybudovat minipivovar (ARR, 2024).

Využití území obce

Pro danou lokalitu je charakteristický vysoký podíl orné půdy (38 %) a lesních porostů (31 %). Způsob využití území vystihuje struktura pozemků, která je uvedena v tab. 6.

Tab. Bílá - 6: Struktura jednotlivých druhů pozemků

Druh pozemku	2001		2012		2015		2018		2023	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	Ha	%
Zemědělská půda	1634,8	62,0	1634,1	62,0	1634,0	61,9	1627,6	61,9	1627,3	61,9
Zahrnuje:										
orná půda	993,5	37,7	993,2	37,7	993,2	37,7	993,1	37,8	991,9	37,7
zahrady	59,3	2,3	59,0	2,2	59,0	2,2	58,1	2,2	58,7	2,2
sady	3,3	0,1	3,3	0,1	3,3	0,1	3,3	0,1	3,3	0,1
chmelnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
vinice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
trvalý travní porost	578,8	22,0	578,6	21,9	578,5	21,9	573,0	21,8	573,4	21,8
Lesní půda	822,8	31,2	823,9	31,2	824,1	31,2	822,7	31,3	822,4	31,3
Vodní plochy	16,2	0,6	16,0	0,6	16,1	0,6	16,1	0,6	16,1	0,6
Zastavěné a ostatní plochy	162,0	6,1	163,6	6,2	163,7	6,2	163,6	6,2	164,2	6,2
Celková výměra	2635,8	100,0	2637,6	100,0	2637,8	100,0	2630,0	100,0	2630,0	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Změnu využití území v jednotlivých kategoriích pozemků v obci mezi rokem 2001 a 2023 vystihuje **index změny využití území**, který dosáhl hodnoty 0,20 %. Výsledek pod hranicí 1 % naznačuje, že změny jsou nepatrné; pouze 0,20 % plochy daného území změnilo v tomto období kategorii využití (podle Vavrouchová, Lepková, 2013). Po roce 2018 došlo pouze k nepatrné změně využití území (ve výši 0,06 % celkové rozlohy území).

Jak se změny projeví ve struktuře pozemků, je patrné z tab. 7, kde jsou uvedeny relativní změny v charakteru využití vybraných druhů pozemků. Z hlediska krajinnotvorné činnosti je ve sledovaném období dominantním procesem rozšiřování zastavěného území (Šveda, Vígašová, 2010), v absolutních hodnotách je nárůst ekonomicky nestabilních ploch nepatrný.

Tab. Bílá - 7: Relativní změna vybraných druhů využití pozemků

Druh pozemku	Změna využití (2001-2023)		Změna využití (2018-2023)	
	%	ha	%	ha
Zemědělská půda	-0,24	-7,46	-0,02	-0,27
Orná půda	0,07	-1,53	-0,12	-1,18
Zahrady	-0,86	-0,64	0,98	0,57
Sady	1,55	0,04	0,10	0,00
Trvalý travní porost	-0,70	-5,33	0,08	0,43
Lesní půda	0,17	-0,44	-0,04	-0,34
Vodní plochy	-0,66	-0,14	-0,14	-0,02
Zastavěné plochy a ostatní	1,63	2,28	0,39	0,63

Pozn. Zelená barva – plocha stabilní z hlediska udržitelnosti rozvoje území; oranžová barva – plocha nestabilní

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Ekologická stabilita (vyjádřená jako podíl stabilních a nestabilních ploch) řešeného území, vyjádřená pomocí koeficientu ekologické stability (dále také KES), dosahovala v roce 2023 výše 1,27 (tab. 8). Tato hodnota se dle Míchala (1994) nachází nad stanoveným limitem udržitelnosti (tj. hodnota 1) a lze konstatovat, že se jedná o vyváženou krajinu, ve které jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami. Od roku 2001 dochází k mírnému poklesu KES. Protože je hodnota KES blízko limitu udržitelnosti, je potřeba uvážlivě přistupovat k využívání země a zastavování zemědělské půdy.

Tab. Bílá - 8: Koeficient ekologické stability (KES)

Rok	Stabilní plochy	Nestabilní plochy	KES
2001	1480,35	1155,40	1,2812
2002	1480,19	1155,43	1,2811
2003	1480,18	1155,42	1,2811
2004	1480,14	1155,48	1,2810
2005	1480,07	1155,54	1,2808
2006	1480,39	1155,24	1,2815
2007	1480,73	1155,24	1,2818
2008	1480,30	1155,29	1,2813
2009	1480,15	1155,43	1,2810
2010	1480,26	1155,39	1,2812
2011	1480,84	1155,77	1,2813
2012	1480,79	1156,83	1,2800
2013	1480,88	1156,91	1,2800
2014	1480,95	1156,90	1,2801
2015	1480,95	1156,90	1,2801
2016	1480,90	1157,10	1,2798
2017	1473,30	1156,70	1,2737
2018	1473,20	1156,70	1,2736
2019	1473,66	1156,32	1,2744
2020	1474,24	1155,74	1,2756
2021	1474,10	1155,88	1,2753
2022	1474,04	1155,95	1,2752
2023	1473,84	1156,15	1,2748

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Ekonomické aktivity dle CZ-NACE v návaznosti na kreativní a kulturní odvětví (KKO)

Na základě metodiky mapování KKO (Baleka et al., 2016) jsou dle evidované CZ-NACE vymezeny oblasti činností zahrnovaných pod KKO z hlediska toho, zda spadají:

- pod kulturní a umělecké jádro (výtvarné a scénická umění, kulturní dědictví, umělecká řemesla), dále pod tzv.
- kulturní odvětví (film a video, hudba, TV, rozhlas, knihy) a tzv.
- kreativní odvětví (design, architektura, reklama).

Kulturně kreativní odvětví byla vyhodnocena ve vazbě na projekt KKO Liberecký kraj (plnění výzvy č. 0232/2022 na tvorbu strategických materiálů v oblasti rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví, jež je vyhlášena v rámci Národního plánu obnovy Ministerstvem kultury ČR. Výzva je vypsána v rámci programu Rozvoj regionálního kulturního a kreativního sektoru). V rámci daného projektu, jehož část mapování realizuje tým Ekonomické fakulty TUL od září 2023 do března 2025, bylo vymezeno následujících 7 oblastí významných z hlediska četnosti ekonomických subjektů. Tato odvětví byla dále pro studii MML podrobena analýze na základě dat ČSÚ – VDB (2024), kdy byly dohledány údaje o zastoupení daných oblastí v obcích SO ORP Liberec dle CZ-NACE na úrovni alespoň 2 míst číselného kódu. Jedná se o následující oblasti:

1. umělecké řemeslo – sklářství = 3 subjekty
2. umělecké řemeslo – výroba klenotů a bižuterie = 2 subjekty
3. architektura = 8 subjektů
4. film a video/gaming, = 0
5. vzdělávání (potenciál pro umělecké – ZUŠ, SŠ, VŠ) = 7
6. scénické umění se zaměřením na divadlo a hudbu = 1
7. výtvarné umění = 3

Vyjíždka obyvatel z obce za zaměstnáním a do škol

Jako hlavní zdroj dat o vyjíždce obyvatelstva jednotlivých obcí byly použity výsledky ze sčítání lidu z roku 2021. Obyvatelstvo obce Bílá vyjíždí za zaměstnáním zejména do Liberce, do škol pak do obce Český Dub.

IV. POTENCIÁL ROZVOJE OBCE

V následujících tabulkách (viz Tab. Bílá- 9) je předložen přehled vývoje ukazatelů za období let 2006, 2009, 2011, 2014, 2018 a 2022 v dílčích oblastech (faktorech). V posledním sloupci je vždy uvedeno hodnocení vývoje ukazatele oproti předchozímu monitorovacímu období s ohledem na to, zda se jedná o maximalizační typ (čím vyšší hodnota ukazatele, tím lepší stav) nebo minimalizační typ (čím menší hodnota ukazatele, tím lepší stav).

Tab. Bílá- 9: Přehled vývoje ukazatelů za období let 2006, 2009, 2011, 2014, 2018 a 2022

1. Faktor nezaměstnanosti

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Dlouhodobá nezaměstnanost [%]	1,28	3,56	2,84	2,88	0,32	0,01	zlepšení
Tlak na pracovní místa	7,69	11,45	6,87	6,41	-0,01	0,05	min. zhoršení
Registrovaná nezaměstnanost [%]	7,69	11,45	6,87	6,41	0,95	0,04	zlepšení
Účast voličů při volbách do PS PČR [%]	62,5	59,88	59,88	0,60	62,95	-	-

2. Faktor atraktivity místa bydlení

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Intenzita přírůstku obyvatelstva za 5 let	0,06	0,06	0,04	0,09	0,02	0,03	min. zlepšení
Průměrný věk obyvatel	38,34	39,03	39,23	39,30	39,73	40,85	zhoršení
Počet dokončených bytů za 5 let [1000 obyv.]	-	9,75	13,05	12,96	14,23	11,00	zhoršení
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	55,25	104,13	10,92	10,30	80,60	-	-

3. Faktor osídlení

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Obecná hustota zalidnění [obyv./km ²]	31,26	31,76	31,97	35,10	32,05	37,00	zlepšení
Specifická hustota zalidnění (zast. plocha) [obyv./km ²]	3272,40	3335,62	3372,00	3689,24	3392,93	3915,00	zlepšení

4. Faktor věkové struktury obyvatelstva

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Počet obyvatel ve věku 3–5 let na 1 mateřskou školu	19	12	32	46	43	29	zhoršení
Průměrný věk obyvatel	38,34	39,03	39,23	39,30	39,73	39,73	min. zhoršení
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	55,25	104,13	10,90	10,30	80,60	-	-
Index stáří	0,74	0,71	0,72	0,75	0,84	0,96	zhoršení
Index ekonomického zatížení obyvatelstva	0,40	0,38	0,42	0,48	0,60	0,68	zhoršení

5. Faktor občanské vybavenosti

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl lůžek v hotelech a penzionech na celkové kapacitě HUZ	-	-	-	-	-	-	-
Počet obyvatel na ordinaci praktického lékaře	-	-	-	-	-	-	-
Počet obyvatel na ambulantní zdravotnické zařízení	-	-	-	-	-	-	-
Počet lékáren na 1000 obyvatel	0	0	0	-	-	-	-
Počet obyvatel ve věku 3–5 let na 1 mateřskou školu	19	12	32	46	43	29	zhoršení
Počet obyvatel ve věku 6–14 let na 1 základní školu*	-	-	-	-	-	-	-
Počet obyvatel ve věku 15–19 let na 1 střední školu*	-	-	-	-	-	-	-
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	55,25	104,13	10,92	10,30	80,60	-	zlepšení
Specifická hustota zalidnění (zast. plocha) [obyv./km ²]	3272,40	3335,62	3372,00	3689,24	3392,93	3915,00	zlepšení

* Údaj vyhodnocován jen při existenci zařízení

6. Faktor struktury ekonomiky

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl aktivních subjektů ve službách	0,55	0,49	0,50	0,50	0,44	0,47	min. zlepšení
Podíl aktivních subjektů v zemědělství a lesnictví	0,39	0,12	0,12	0,13	0,15	0,15	beze změny

7. Faktor ekonomické aktivity

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl soukromých podnikatelů na populaci ve věku 15–64 let	0,31	0,27	0,32	0,33	0,20	0,36	zlepšení
Kapacita HUZ [počet lůžek/1000 obyv.]	0	0	-	-	-	-	-
Podíl ekonomických subjektů na populaci ve věku 15–64 let	0,35	0,32	0,37	0,40	0,24	0,45	zlepšení

Komentáře k tab. Bílá 9

Za rok 2022 došlo oproti roku 2018 jen k minimálním změnám v nezaměstnanosti. Zřejmý byl i v roce 2022 pokračující trend v pozvolném zvyšování průměrného věku obyvatelstva – 39,73 roku, nicméně je to stále méně, než byl průměrný věk obyvatel České republiky z roku 2021 (42,70 roku dle SLDB 2021). Hodnota indexu stáří 0,96 v obci v roce 2022 byla významně nižší než hodnota na úrovni SO ORP Liberec (1,19) nebo celé ČR (1,26) – v obci je početní převaha dětí nad seniory od 65 let výše. Nicméně ukazatel indexu stáří od roku 2009 v čase stále roste, což je trend platný pro vývoj v rámci celé ČR, znamená to, že se počet seniorů ve věku od 65 let výše zvyšuje rychleji, než jak rychle roste počet dětí. Počet dětí ve věku 3–5 let na 1 mateřskou školu významně klesl. Růst indexu ekonomického zatížení obyvatelstva indikuje zvyšující se poměr mezi počtem osob ekonomicky neaktivních (seniorů a dětí) oproti počtu obyvatel v produktivním věku. Přetrvává poměrně nízká intenzita přírůstku obyvatelstva za 5 let, tj. poměrně nízký převis celkového přírůstku obyvatelstva nad jeho úbytkem. Počet dokončených bytů za 5 let na 1 000 obyvatel v roce 2022 byl nejnižší od roku 2011. Ve dvou posuzovaných ukazatelích faktoru osídlení, které se zaměřují na hustotu zalidnění, bylo možno pozorovat zlepšení oproti roku 2018. Z hlediska struktury ekonomiky došlo v roce 2022 k minimálnímu zvýšení podílu aktivních ekonomických subjektů ve službách na 0,44. Oproti roku 2018 pak došlo v roce 2022 k výraznému zlepšení ukazatelů sytících faktor ekonomické aktivity, tedy ke zvýšení podílu ekonomických subjektů i podílu soukromých podnikatelů na celkové populaci obce ve věku 15–64 let.